

OPGAVEFORSIDE

Denne blanket indsættes som FORSIDE i alle tre eksemplarer af eksamensopgaven

Modulnavn- og nr.:	Læsevanskeligheder 161010203, Barcelona
Vejleders navn:	Helle Bundgaard Svendsen
Eksamenstermin (skriv måned og år)	December 2010

Titel på opgaven: **Læsevanskeligheder er andet end dysleksi, om unges vanskeligheder med at forstå det læste.**

Problemformulering:

Hvordan kan man støtte en gruppe overbygningselever med læsevanskeligheder i den videre læseudvikling i danskundervisningen?

Opgavetype. I henhold til studieordning/eksamensvejledning er opgaven (sæt kryds):

- en synopsis (max. 5 sider)
 et skriftligt oplæg (max. 5 sider)
 en skriftlig opgave (max 12 sider (for én studerende))
 andet. Skriv:

Navn: Kirsten Grue Sørensen	Cpr (første 6 cifre): 220258
Navn:	Cpr (første 6 cifre):
Navn:	Cpr (første 6 cifre):

Antal typografiske enheder (optalt af tekstbehandlingsprogrammets tællefunktion). Brug funktionen "Tegn (med mellemrum)"	27018
--	--------------

Opgaven må stilles til rådighed for andre studerende (skriv ja el. nej)	Ja
---	-----------

Dato, forfatterens / forfatternes underskrift
(med denne underskrift bekræftes, at det skriftlige produkt er udfærdiget uden uretmæssig hjælp).

12/12-2010

Problemformulering

Hvordan kan man støtte en gruppe overbygnings elever med læsevanskeligheder i den videre læseudvikling i danskundervisningen?

Læsevanskeligheder er andet end dysleksi, om unges vanskeligheder med at forstå det læste.

I mit daglige arbejde på en efterskole for elever med læse- stavevanskeligheder, støder jeg ofte på elever, som har "knækket læsekoden", men som alligevel har læseproblemer. Hvordan kan det være, at læsning stadig er et problem, og hvad kan jeg, som lærer for disse elever, gøre for at hjælpe dem videre i læseprocessen?

I denne artikel vil jeg kort redegøre for læseprocessen, hvad læsning er, og hvilke færdigheder der kræves, for at kunne læse.

Jeg vil vise, at undervisning i viden om tekster og metabevindstthed er vigtige områder at beskæftige sig med i undervisningen af denne gruppe elever.

Til slut vil jeg komme med et bud på en undervisning, der inddrager disse elementer. Herunder vil jeg diskutere, om, og i givet fald hvordan, samarbejdet med faglærerne kan fremme læseudviklingen.

Elevgruppen

Elevgruppen er unge på 14 – 17 år, som i en stor del af deres skoleliv har modtaget støtte og specialundervisning. De er stadig at betegne som svage læsere, men er, i kraft af intensiv støtte og hårdt arbejde, nået langt i deres læseudvikling. En del af disse er dyslektikere, andre er af forskellige årsager kommet sent i gang med læsningen. Deres afkodning er stadig ikke fuldt automatiseret, og de kan derfor have gavn af oplæsningsprogrammer.¹

Fælles for disse unge er, at læsning og skriftlighed har været meget svært for dem gennem hele deres skoleforløb, og at mange af dem har opgivet at kunne følge med, og derfor har følt sig udelukket fra det læsende fællesskab. Det har for mange af dem ført til, at de er blevet det man kan betegne som passive læsere, der er ukritiske over for det de læser, som ikke stiller spørgsmål ved forståelsen. Typisk vil denne elevgruppe ikke bruge en ordbog, hverken i papirudgave eller elektronisk, hvis de støder på ord og begreber, de ikke forstår. Ved fejllæsning vil de gå videre i teksten uden at reflektere over, at sammenhængen glipper.

De har med andre ord ingen læseforståelsesstrategier med sig i læseprocessen, og derfor bliver det vanskeligt at forstå en tekst.

¹ På skolen bruger vi CD-ord 7 og eleverne er medlem af NOTA, hvor de kan bestille tekster som lydfiller.

Læseprocessen

Læsning er at opfatte indholdet af trykte tekster og genskabe et forestillingsindhold på basis af identifikation af tekstens ord og forhåndskendskab til tekstens begrebs-verden.²

Heraf ses, at der er to hovedkomponenter i læseprocessen, nemlig afkodningen (identifikation af tekstens ord) og sprog-forståelsen (genskabe indholdet ud fra forhåndskendskab til tekstens begrebsverden)

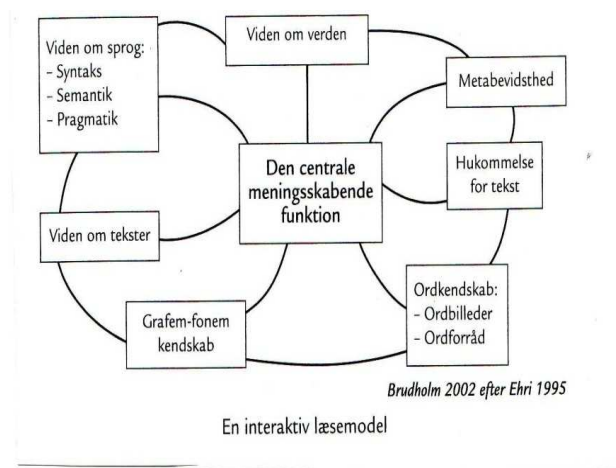
For at der finder læsning sted, skal begge komponenter være til stede. Det er altså ikke nok at afkode en tekst, man skal også kunne forstå indholdet, tekstens budskab.

Dette kan stilles op på en formel³: $L = A \times S$

Hvis afkodningen ikke fungerer, hvis man ikke er i stand til at forbinde bogstav og lyd, sætte de enkelte lyde sammen til en helhed, kan der ikke finde en læsning sted. Det er her ordblinde har problemer. Dette vil jeg dog ikke komme nærmere ind på her, men henviser til bl.a. Carsten Elbro, Læsevanskeligheder, Gyldendal 2007

Det kan diskuteres, om dette er et forældet læsesyn. Det er efterhånden bredt accepteret, at dyslektikere kan gøre brug af kompenserende IT, til at få tekst læst op. De læser så at sige med ørerne, og får derved samme udbytte af læsningen, som andre.

Der er mange elementer i læseprocessen. I Brudholms bog: Læseforståelse, hvorfor og hvordan, skitserer hun en interaktiv læsemodel.

Som det kan ses af modellen⁴ ovenfor, er læsning et samspil mellem mange forskellige færdigheder, der arbejder parallelt under læsningen. Grundlæggende skal man kunne afkode, forstå sammenhængen mellem bogstav og lyd. Man skal vide hvordan sproget er opbygget med ord og sætninger, og man skal have et vist ordkendskab, afhængig af alder og udvikling.

² Elbro, Læsning og læseundervisning, Gyldendal 2005

³ Elbro, Læsning og læseundervisning, Gyldendal 2005, Brudholm, Læseforståelse, Alinea 2002

⁴ Brudholm, Læseforståelse, hvorfor og hvordan, Alinea 2002 (efter Ehri 1995)

Hukommelse og omverdensforståelse er også vigtige elementer så man kan sætte det læste ind i en kontekst, for dermed at få en forståelse for teksten.

Disse elementer vil jeg dog ikke komme nærmere ind på her, blot konstatere, at de er vigtige i den samlede læseproces.

God læsning handler om læsningens kommunikative og meningsbærende funktion. For at kunne forstå og finde mening i forskellige tekster, skal man have gode læsestrategier og viden om tekster og genrer.

De elementer denne artikel vil beskæftige sig med er netop sproglig bevidsthed, metabevindstthed og viden om tekster. Jeg oplever at den beskrevne elevgruppe især har vanskeligheder med at være i stand til at overvåge egen læsning, at de har lille eller manglende viden om læringsprocessen og mangler bevidsthed om deres egen læseadfærd før, under og efter læsning. De læsesvage elevs viden om tekster og genrer er meget lille, og de har vanskeligt ved at identificere genretræk i en given tekst.

Sproglig bevidsthed

Al sprogbrug, skriftlig som mundtlig, handler om kommunikation. For at få udbytte af den sproglige kommunikation, er det af stor betydning, at man har forståelse for, hvordan sproget fungerer.

Tekstlingvistikken har vist, at der findes et semantisk system, dvs. et system af mening knyttet til sproget⁵

Ifølge Bråten anvendes tre forskellige standarder i forbindelse med tekstforståelse.⁶

1. en leksikal
2. en syntaktisk
3. en semantisk

En vis leksikal densitet er en forudsætning for at kunne forstå en tekst. Det er ikke nok at kende ordet, man skal også kunne forstå betydningen af ordet. Altså skal ordforrådet have både bredde og dybde.

At have et bredt ordforråd betyder, at man kender og genkender mange ord. Dybden i ordforrådet handler om, at man er i stand til at forstå og forklare ordenes betydning, fx ved hjælp af antonymer og synonymer.

Der kræves endvidere viden om semantiske standarder, både på mikroniveau, kohæsion, og på makroniveau, kohærens.

At få overblik og forståelse for en tekst, kræver at man er i stand til at danne sammenhæng i teksten, kohærens. Her vil et godt kendskab til genrer hjælpe læseren på vej.

⁵ Brudholm, Merete 2002 p 30

⁶ Bråten, Ivar, Leseforståelse, Nordisk pædagogik nr. 17, 1997

Metabevidsthed

"Læseforståelsesstrategier kan defineres som mentale aktiviteter som læseren vælger at iværksætte for at tilegne sig, organisere og uddybe information fra en tekst, samt overvåge og styre sin egen tekstforståelse. Sådanne strategier kan inddeles i fire hovedkategorier: Hukommelsesstrategier, organiseringsstrategier, elaboreringsstrategier og overvågningsstrategier. (Weinstein & Mayer, 1986)"⁷

Som følge af ovenstående er det nærliggende at beskæftige sig med læseforståelsesstrategier. Mange elever med læsevanskeligheder har ikke disse strategier på plads, hvilket bl.a. betyder, at de ikke reflekterer over en for dem usammenhængende tekst.

Elbro arbejder med fire forståelsesstrategier. (se ovenfor)

Hukommelsesstrategien er den enkleste af disse. Det handler om repetition, at tage noter og lignende, for at kunne huske indholdet af det læste. Det er en god strategi at have med sig ved fx eksamenslæsning.

Organiseringsstrategier handler om at gruppere eller ordne information for at skabe overblik over indholdet. Især når man læser fagtekster, er det vigtigt at kunne organisere informationer, da mange fagtekster er meget informationstunge.

Elaboreringsstrategi bruger man til at gøre teksten mere meningsfuld ved fx at sammenligne med kendt information, eller ved at sammenligne med personlige erfaringer.

Overvågningsstrategi bruges til at tjekke egen forståelse af det læste.

De tre sidstnævnte strategier betegnes som dybe strategier. Disse strategier hjælper altså læseren med at få en dybere forståelse, og det er især disse, der er vigtige at tilegne sig, for at få en bedre læseforståelse.

Stilladsering og modellering

Modellering og stilladsering er gode bud på, hvordan man kan hjælpe eleverne med at tilegne sig sådanne strategier.

Grundlaget for denne pædagogik er L. S. Vygotskys læringsteori om nærmeste udviklingszone.

"Forskellen mellem niveauet for løste opgaver, der kan klares under vejledning og ved voksnes hjælp og niveauet for løste opgaver, der kan klares selvstændigt, er zonen for nærmeste udvikling."⁸

Stilladsering som undervisningsprincip er udtryk for, at læring er socialt baseret, og at eleven har brug for støtte fra sine omgivelser under læreprocessen.

⁷ Bråten, Ivar: Leseforståelse – om betydningen av forkunnskaper, forståelsesstrategier og lesemotivasjon.

Viden om læsning nr.2 2007 (egen oversættelse)

⁸ Vygotsky, L. S.: Tænkning og sprog p. 85, Hans Reitzel 1974

Stilladsering gør op med både den såkaldte tankpasserpædagogik og den Laissez-faire orienterede pædagogik. Eleven skal være aktiv medspiller i undervisningen, men samtidig skal læreren tydeligt vise vejen.

Stilladsering skal sættes i sammenhæng med modellæring, også kaldet kognitiv mesterlære⁹. Læreren tænker højt og fungerer som mester. Han/hun støtter eleven i udvikling af læringsstrategier, og målet er så, at eleven efterhånden overtager mere af ansvaret for læringen. Læreren er vejlederen, der hjælper eleven med opgaver der i sværhedsgrad ligger i elevens nærmeste udviklingszone. Det skal så gerne føre til, at tilsvarende opgave derefter kan klares selvstændigt af eleven. Dermed har eleven bevæget sig fra at anvende problemløsningsstrategier som han/hun har "fået forærende" til at udvikle egne handlestrategier.

Det kræver nogle klare kompetencer af læreren, hvis undervisningen tilrettelægges ud fra stilladseringspædagogiske principper.

Ofte forgår undervisning på den måde, at læreren stiller spørgsmål til teksten, for at afklare, om eleverne har forstået denne. Eleverne svarer (rigtigt eller forkert) og læreren evaluerer derefter svaret.

Med stilladsering går lærer og elever vejen sammen. Læreren indbyder og opmuntrer eleverne til samtale og diskussion af teksten, der stilles åbne spørgsmål og fokus er på processen frem for korrekthed i svar. Læreren opfordrer til fælles undersøgelse af uafklarede spørgsmål, frem for at give svarene.¹⁰

Det er af stor betydning at læreren ved, hvor i læseprocessen den enkelte elev befinder sig, for at kunne give den enkelte elev opgaver, der ligger i dennes udviklingszone.

Empatiske evner er vigtige, da læreren skal kunne forstå elevens tanker og forestillinger, og kunne se behovet for støttende stillads. Det er vigtigt, for at støtten ikke bygges op om lærerens projekt, men at han/hun kan sætte sig ind i hvad elevens behov er.

Klasserummet skal bruges aktivt. Det skal være fleksibelt, således at der kan være klasseundervisning, gruppearbejde og individuelt arbejde, uden at man bruger tid på at omorganisere. Der skal være mange forskellige bøger og tekster til rådighed, således at eleverne, i samarbejde med læreren, kan vælge tekster der passer til deres læsefærdigheder.

Viden om tekster

Genregenkendelsen er central for forståelsen af en given tekst, da det er afgørende for, hvad læseren kan forvente sig af denne. Man kan sige, at genren er en kontrakt mellem afsender og modtager. Der er stor forskel på det sprog man bruger i en henvendelse til en offentlig myndighed, og til en kammerat. I skønlitterære tekster skal man kunne fange det der står mellem linjerne, mens fagtekster som regel er mere eksplicit informerende.

⁹ Hansen, Jan Tønnes og Nielsen Klaus, Stilladsering –en pædagogisk metafor, KLIM 1999 p.27

¹⁰ Anmarkrud, Øistein, Særligt dygtige læreres læseundervisning,, Bråten (red.) læseforståelse KLIM 2008

At kunne identificere en given genre vil kunne give læseren en forståelsesramme, en forforståelse af teksten.

En gruppe australske sprogforskere¹¹ har på den baggrund udviklet en genrepædagogik. Man fandt, at en stor gruppe elever tilsyneladende manglede den helt grundlæggende forståelse for, hvad sprog og tekster skal bruges til. Det var især elever med engelsk som andetsprog samt elever fra familier med lavt uddannelsesniveau, der manglede denne forståelse.

Genrepædagogikken bygger på Hallidays lingvistik¹² som siger, at sprog er mere end sætninger og grammatiske regler. Vi har brug for sprog for at kommunikere og skabe betydning. Vi vælger forskellige former for sprog, for at udføre forskellige kommunikative handlinger. At have adgang til forskellige sproglige valgmuligheder er betingelsen for, at kunne indgå i forskellige kulturelle og sociale sammenhænge.

Man udviklede genrepædagogikken ud fra stilladseringsbegrebet og Vygotskys tanker om zonen for nærmeste udvikling¹³ I genrepædagogikken spiller stilladsering en stor rolle. Læreren er den kyndige voksne der kan hjælpe eleverne til at kunne udføre opgaven selv.

I den australske genrepædagogik udvikledes en såkaldt læringscirkel som en model for stilladserende undervisning. Den opererer med fire faser der som en spiral kan udvikles igen og igen med nye aspekter og variationer.¹⁴

Første fase er vidensopbygning (building the field knowledge) hvor man sammen med eleverne læser/ser på en eksemplarisk tekst, inden for den genre man skal arbejde med, og bl.a. ser på hvad formålet med den slags tekster er, hvor og hvornår man bruger dem, og hvem der er forfatter. I denne fase bruger eleverne deres eget sprog, samtidig med at læreren samler op, og hjælper med at kategorisere.

Anden fase er dekonstruktionsfasen (tekst dekonstruktion). Her pilles den eksemplariske tekst fra hinanden og det klargøres, hvilke elementer genren kan bestå af. Det kan være sproglig analyse, sætningsopbygning, afsender-modtagerforhold ol. Det er her vigtigt, at læreren introducerer fagtermerne, således at eleverne kan se sammenhængen til deres egne iagttagelser i fase et. Tredje fase er fælles konstruktion af en tekst i genren (joint construction). Lærer og elever skriver i fællesskab en modeltekst. Det er her vigtigt, at læreren sætter ord på, hvilke genretypiske træk der bruges, og er bevidst om forskellen på det talte og det skrevne sprog.

I den fjerde fase skal eleverne arbejde selvstændigt med at konstruere en genreeksemplarisk tekst (independent construction)

Processen, som kan udføres med mange forskellige variationer, indeholder synliggørelse af sproget og en teksts tilblivelse. Eleverne skal ikke gætte sig frem. De oplever en tekst blive til, og processen bliver italesat så det er nemmere at forstå "hvad det er læreren vil have". Man

¹¹ Hedeboe, Helga: Kan en eksplicit genrepædagogisk undervisning udvikle elevers læse- og skrivefærdigheder?, viden om læsning nr. 6, 2009

¹² Samme

¹³ Hansen, Jan Tønnes og Nielsen Klaus, Stilladsering –en pædagogisk metafor, KLIM 1999

¹⁴ Mailand, Mette Kirk, Genreskrivning i skolen, Gyldendal 2009

opbygger et fælles sprog til at tale om teksten, også når den individuelle tekst såvel i skriveforløbet som bagefter skal kommenteres og evalueres af læreren.

Pædagogiske konsekvenser

I det ovenstående er teorien bag læseforståelse, metabevindsthed, stilladsering og genrepædagogik kort blevet præsenteret.

Jeg vil her beskrive et undervisningsforløb i dansk i 10. klasse, hvor jeg har forsøgt at bruge disse teorier, til at udvikle elevernes læseforståelse.

I fælles mål for dansk i 10. klasse står der bl.a. at undervisningen skal føre frem til, at eleverne skal kunne:

- læse sprogligt udviklende tekster og anvende varierede læseforståelsesstrategier til alle slags tekster
- afpasse læsemåder efter læseformål, genre og medie
- anvende indsigt i forskellige genrers og teksters egenart og virkemidler til bevidst og sikker læsning
- styre skriveprocessen selvstændigt fra ide til færdig tekst
- skrive i et sprog, der er afpasset en defineret modtager som fx offentlige myndigheder og private virksomheder
- skrive sammenhængende, sikkert og varieret i en form, der passer til genre og kommunikationssituation¹⁵

Med ovenstående for øje, og med min nye viden om genrepædagogik og stilladsering, tilrettelagde jeg et undervisningsforløb, som jeg kaldte *I virkeligheden*. (Vi havde tidligere arbejdet med emnet fantasy)

Eksempel på undervisningsforløb

"I virkeligheden"

Mål for undervisningen: Hvilke faglige mål har man for eleverne	<ol style="list-style-type: none">1. At lære at skelne mellem genrerne "den realistiske novelle" og "avisartiklen"2. Lære at anvende forskellige forståelsesstrategier, i forhold til de tekster der arbejdes med.3. Indsigt i forskellige genrers egenart og virkemidler.4. Skrive sikkert og varieret i artikelgenren.
Materialer	Roman: Bo Green Jensen, Dansen gennem sommeren Div. artikler i genrerne nyhed og baggrund Noveller: At slå et barn ihjel Bravo Charlie Stranden rundt Forskellige andre (social)realistiske noveller til selvstændigt arbejde

¹⁵ Fælles Mål • Dansk • Slutmål efter 10. klassesetrin • side 12

Arbejdsmetoder og arbejdsformer:	Fælles samtale i klassen Modellering og læringscirkel (genrepæd.) Gruppe- og pararbejde (reciprok) Selvstændigt arbejde Fælles skrivning af artikel Selvstændig produktion af nyhedsartikel med kap. 3 i romanen som forlæg.
Evalueringsformer:	Logbog

Elevgruppen er beskrevet i indledningen, men her indsnævret til elever i 10. klasse, der alle ønsker at tage 10. klasseprøven i dansk.

Alle noveller og artikler vi skulle arbejde med, blev indscannet og lagt på elevintra, så eleverne kunne vælge "at læse med ørerne".

To noveller og en artikel blev udvalgt som eksemplariske, og lagt ind på "smartbook",¹⁶

Som start på forløbet brugte vi en del tid på at tale om realisme overfor fantasy. Eleverne brugte det de havde lært, og viste at de var i stand til at formulere sig om genretræk i fantasy og pege på, hvilke af disse genretræk de ikke ville kunne finde i den realistiske novelle.

Næste punkt var modellering af en eksemplarisk tekst. Teksten kom på tavlen i små bidder, og jeg læste og tænkte højt. Understregede specielle ord, skrev noter om forudsigelser, understregede genrespecifikke ord og vendinger – dekonstruerede. Efter få afsnit, var eleverne med i arbejdet. Påpegede ord og vendinger der skulle undersøges nærmere, forudsagde, rettede tidligere forudsigelser, brugte egen computers ordbog. Hele holdet (10 elever) deltog aktivt.

På forespørgsel om, hvorvidt de plejede at bruge ordbog, når de læste en tekst, svarede alle, at det gjorde de ellers aldrig.

Næste lektion fik eleverne udleveret en tekst, blev delt i grupper, og bedt om at arbejde med teksten. Uden yderligere instruktion gik de i gang. I alle tre grupper blev der arbejdet, som de havde lært dagen før. De skiftedes til at læse et afsnit, diskuterede hvad forskellige ord og vendinger betød, sammenlignede, forudsagde, rettede og var alle aktive.

Uden videre havde de taget denne arbejdsform til sig. Den deduktive undervisningsform var afløst af induktivt arbejde. Elever der aldrig før havde villet læse op, sad nu og læste for kammeraterne. De var godt i gang med at tilegne sig læsestrategier, især elaborerings- og overvågningsstrategier. Efter dette gennemgik vi avisartikler på samme måde. Først fælles på den elektroniske tavle, derefter i grupper hvor eleverne arbejdede.

¹⁶ Program til brug på vores interaktive, elektroniske tavler

Endelig skulle vi skrive en af novellerne om til en nyhedsartikel. I første omgang ved fælles arbejde, hvor ideer og formuleringer kom på tavlen, vi diskuterede meget, hvad der var nyheden i fortællingen, og hvad der var baggrund. Efter at vi sammen havde fabrikeret en nyhedsartikel, var opgaven, at eleverne selvstændigt skulle skrive et afsnit af bogen om til en artikel.

Uddrag fra et par af elevernes logbøger:

"Forskellen på en krimi og en artikel er, at i artiklen får vi navnet på forbryderen først og i krimien til sidst."

"Jeg har lært om berettermodellen over for nyhedstrekanten."

"En realistisk novelle kunne lige så godt have været virkelighed."

"Det er sjovere at arbejde sammen og skrive det på tavlen, og vi lærer mere."

"når vi arbejder sammen kan vi hjælpe hinanden med at forstå og rette når en laver fejl."

Konklusionen er, at målet med undervisningsforløbet stort set er opnået. Eleverne viste de kunne bruge nye læsestrategier. Især når de arbejdede i grupper, var de opmærksomme på at overvåge både egen og fælles læsning. De begyndte at bruge ordbøger, de forudsagde og rettede. Man kan sige, at de er gået fra at være passive læsere, til at være aktive og engagerede læsere..

Forskellen mellem novelle og artikel blev klar for eleverne, og de formåede at omskrive en fiktiv tekst om til en nyhedsartikel.

For mig blev det helt klart, at arbejdsformen modellering er en rigtig god arbejdsform i undervisningen af denne gruppe elever, og at det at have fokus på genrer, giver eleverne en bedre platform for forståelse af tekster.

Samarbejde med faglærerne

Det er ikke kun i danskundervisningen at det er vigtigt, at arbejde med læseforståelse og genrekendskab. Hvert fag har sine egne sprog- og genrekoder, og kan ikke læses på samme måde. Det er alle fagtekster, men der er stor forskel på, hvordan man læser en samfundsfaglig tekst og hvordan man læser en naturfaglig tekst.

Det bør være faglærerne, der eksplicit underviser i læseforståelse og genrekendskab inden for eget fag.

Der skal forskellige læsestrategier til, og det er vigtigt at eleverne lærer, hvilke strategier der skal bruges i forhold til de forskellige slags tekster, og hvilke der ikke skal bruges.¹⁷

At læse en fagtekst kræver ofte hukommelses- og organiseringsstrategier, men også at kunne sammenligne ny og kendt viden, altså elaboreringsstrategi.

¹⁷ Anmarkrud, Øistein, Særligt dygtige læreres læseundervisning,, Bråten (red.) læseforståelse KLIM 2008, p.228

Derfor er det nødvendigt at etablere et tæt samarbejde med klassens øvrige lærere, således at man fx kan arbejde med samme emne, på tværs af fagene. Det kan støtte elevernes læseproces, hvis både dansk- og faglærer arbejder med modellering, læsestrategier og genrepædagogik.

Det er vigtigt, at faglærerne er opmærksomme på de særlige sprogkoder der inden for hans/hendes fag, og underviser eksplicit i forståelsen af disse.

En fælles årsplan for klassen, er en god begyndelse. Et tæt samarbejde om den enkelte elev er også vigtigt, for at kunne bygge et velfungerende stillads op omkring den enkelte.

Klassens lærere kan have en fælles logbog, således at evalueringen af undervisningen bliver et fælles projekt.

Konklusion

I indledningen stiller jeg spørgsmålet, hvordan det kan være at læsning fortsat kan være et problem, og hvordan man kan hjælpe læsesvage elever i den videre læseproces. Disse spørgsmål har jeg forsøgt at besvare, dels ved at gennemgå nogle læseteorier og nyere pædagogisk forskning. Dels ved at skitsere et undervisningsforløb, hvor jeg bruger disse teorier og forskningsresultater. Desuden har jeg prøvet at skitsere, hvordan et tættere samarbejde mellem klassens lærere, kan være med til at udvikle elevernes læseforståelse.

Min konklusion er, at det er af afgørende betydning, at vi som lærere arbejder målrettet med modellering, læseforståelsesstrategier og genrepædagogik, som en af metoderne, for at fremme elevernes læseforståelse. At hjælpe eleverne fra at være passive læsere til at blive aktive og engagerede læsere, må og skal være en af skolens vigtigste opgaver. Uden dette vil der ikke finde meget undervisning sted.

Der er ingen tvivl om, at de teorier og metoder jeg har undersøgt i dette forløb, er nogle jeg vil implementere i mit daglige arbejde, med undervisning af unge med læse- og stavevanskeligheder.

Perspektivering

Arbejdet med dette har sat nogle tanker i gang hos mig. Jeg ser et perspektiv i at udbrede denne undervisningsform til hele skolen.

For få dage siden kom resultatet af den nyeste PISA-undersøgelse. Den viste med al tydelighed, at der stadig er store problemer med læseforståelsen blandt danske unge. Hvis dette problem skal løses, er det nødvendigt at undervisningen ændres. Det er ikke nok at give flere undervisningstimer. Man er nødt til at ændre på undervisnings- og samarbejds måder.

Folkeskolen er nok uden for min rækkevidde at ændre på, men på min arbejdsplads, Sdr. Feldings Efterskole, vil jeg gerne medvirke til, at alle lærerne bliver bekendt med og implementerer denne undervisningsform i deres daglige arbejde. Dette kan fx gøres ved, at vi arrangerer en kursusdag for skolens lærere, hvor der arbejdes med modellering og genrepædagogik. Vi står jo netop med den gruppe unge, som PISA-rapporten betegner som funktionelt svage læsere og vil gerne vise vejen.

Litteraturliste:

- Brudholm, Merete Læseforståelse, hvorfor og hvordan, Alinea 2002
- Bråten m. fl. Læseforståelse, kap. 3, 5 10 og 11, KLIM 2008
- Elbro, Carsten Læsevanskeligheder, kap. 1, 6 og 9, Gyldendal 2007
- Elbro, Carsten Læsning og læseundervisning, kap. 1 og 7
- Lundberg, Ingvar,
Jensen Katarina Det gode læseforløb, kortlægning og øvelser, Alinea 2003
- Lützen, Peter Heller Sproglig analyse og relevans, Dansklærerforeningen 2004
- Mailand, Mette Kirk Genreskrivning i skolen, Gyldendal 2009
- Tønnes og Nielsen Stiladsering - En Pædagogisk Metafor, Klim 1999
- Vygotsky, L. S. Tænkning og sprog, Hans Reitzel 1974
- Bråten, Ivar, Leseforståelse, Nordisk pædagogik nr. 17, 1997
- Bråten, Ivar Leseforståelse – om betydningen av forkunnskaper, forståelsesstrategier og lesemotivasjon. Viden om læsning nr. 2, 2007
- Frost, Jørgen Principper for god læseundervisning
- Hansen, Helga Læseforudsætninger – undervisning af skolens ældste elever med læse- og stavevanskeligheder, Den gule serie nr. 59, 1997
- Herholdt, Lene Læseforståelse set i et undervisningsperspektiv: Viden om læsning nr. 2, 2007
- Petersen, Dorthe K. Hvad har betydning for elevers læseforståelse
- Undervisningsministeriet, fælles mål – Dansk, 2009, Undervisningsministeriets håndbogsserie nr. 3